

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Protokół

IV posiedzenie Komitetu ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027

Data spotkania: 24.09.2025 r.

Miejsce spotkania: MFiPR - sala im. G. Gęsickej A

Forma spotkania: stacjonarna

1. Otwarcie posiedzenia

IV posiedzenie Komitetu ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 (KUP 21-27) otworzyła **Pani Monika Sikora** – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) w imieniu Pani Katarzyny Pełczyńskiej-Nałęcz - Minister Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Przewodniczącej KUP 21-27. Pani Minister przywitała zgromadzonych oraz zwięźle wprowadziła w tematy spotkania.

W części otwierającej głos zabrała także przedstawicielka Komisji Europejskiej **Pani Emma Toledano-Laredo**, Dyrektor ds. Wdrażania w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO). Podkreśliła wagę tego spotkania, które pozwala na podsumowanie realizacji polityki spójności oraz omówienie głównych wyzwań, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa, obronności, konkurencyjności, migracji, energii, czy zmian klimatu. Nawiązała do przeglądu śródkresowego programów i możliwości włączenia nowych priorytetów, jak również do przyszłości i nowych Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2028-2034 (WRF). Pani Dyrektor wspomniała również o pracach nad rozwiązaniami dla wschodnich regionów przygranicznych.

Jako kolejny głos zabrała **Pani Urszula Romańska** - p.o. Kierownika w Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego (DG EMPL), która wystąpiła na posiedzeniu tego Komitetu po raz pierwszy pełniąc tę funkcję. Wspomniała między innymi o kluczowych inicjatywach w obszarze zatrudnienia - quality jobs act, który ma poprawić warunki pracy w nowoczesnej gospodarce. Poinformowała również o trwających konsultacjach inicjatywy „Strategia na rzecz walki z ubóstwem” i zaprosiła do zgłaszania uwag/opinii dotyczących strategii, które można przesyłać do 24 października 2025 r. Strategia przyczyni się do wdrożenia Europejskiego Filara Praw Socjalnych i osiągnięcia unijnego celu UE, jakim jest ograniczenie ubóstwa do 2030 r. Nawiązała również do przyszłego budżetu na lata 2028-2034 oraz wsparcia w zakresie włączenia społecznego, promocji praw osób z niepełnosprawnościami czy też powiązania przyszłych strategii i planów ze zwalczaniem dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, religię, przekonania, wiek lub orientację seksualną. Podkreśliła, że punktem wyjścia w nowej perspektywie będzie przeznaczenie na cele społeczne 14% środków w ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego.

2. Stan realizacji programów perspektywy 2021-2027

- Prezentacja **Pana Jana Tendaja**, Naczelnika Wydziału Analiz w Departamencie Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej, MFiPR w zakresie stanu realizacji programów polityki spójności dla perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

- Prezentacja **Pani Magdaleny Zasepy**, Dyrektora Departamentu Rybołówstwa, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie stanu realizacji programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa 2021-2027.
- Prezentacja **Pani Anny Bielawskiej - Jutrzenki**, Zastępcy Dyrektora Departamentu Pomocy Społecznej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

Dyskusja po prezentacjach:

Przedstawicielka Związku Gmin Wiejskich poprosiła o informację czy w ramach aktualnej edycji programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową wszystkie gminy miejsko-wiejskie są objęte programem. **Pani Elżbieta Przybyszewska-Szczęsny**, Naczelnik Wydziału do spraw Programów Żywnościowych współfinansowanych z UE w Departamencie Pomocy Społecznej, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, poinformowała, że program nie jest dostępny we wszystkich gminach. Instytucji Zarządzającej (IZ) zależy, by białych plam było jak najmniej. Żywność jest dystrybuowana na terenie gmin przez organizacje partnerskie, które z kolei współpracują z organizacjami regionalnymi o zasięgu krajowym. Nie w każdej gminie znajdują się takie organizacje. Z drugiej strony są gminy bogatsze, których mieszkańcy są zamożni i nie są zainteresowane udziałem w programie.

Pani Toledano Laredo zwróciła uwagę na pozycję Polski w zakresie płatności oraz opóźnienia, których przyczyny są znane i które nadrabiamy. Podkreśliła jak ważne jest stałe monitorowanie sytuacji i branie wszystkich zagrożeń pod uwagę, w tym ryzyka związanego z realizacją zasady n+3. Podkreśliła, że w połowie wdrażania programów jesteśmy poniżej oczekiwanych poziomów.

3. Informacja o efektach prac podkomitetów KUP 2021-2027

- Prezentacja **Pana Zygmunta Mierzejewskiego**, członka Prezydium Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.
- Prezentacja **Pana Piotra Zygałdo**, Dyrektora Departamentu Programów Regionalnych, MFiPR w zakresie Podkomitetu ds. rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) i Podkomitetu ds. transformacji regionów górniczych – Rady ds. Sprawiedliwej Transformacji.
- Prezentacja **Pani Agaty Główczyńskiej**, Naczelnik Wydziału Koordynacji Wsparcia Unii Europejskiej i Programów Pomocowych w Departamencie Oceny Inwestycji, Ministerstwo Zdrowia w zakresie Podkomitetu ds. zdrowia pn. Komitet Sterujący do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia na lata 2021-2027.

Dyskusja po prezentacjach:

Zarówno **Pani Emma Toledano-Laredo** jak i **Pani Urszula Romańska** podsumowały tę część spotkania. **Pani Dyrektor Toledano Laredo** zwróciła uwagę, że podkomitety są dobrą formą dialogu, ich rola wzrasta, a poziom współpracy jest imponujący.

Pani Urszula Romańska zwróciła uwagę, że propozycja na nowy okres programowania niesie ze sobą dużo więcej elastyczności, co oznacza, że więcej decyzji będzie podejmowanych w dialogu pomiędzy państwem członkowskim, a Unią Europejską przy udziale partnerów. Propozycja rozporządzenia dla EFS zawiera nawiązania do sprawiedliwej transformacji (w preambule do rozporządzenia).

Pani Małgorzata Lelińska przedstawicielka Konfederacji Lewiatan zaapelowała do Komisji Europejskiej i MFiPR, by w dokumentach na nową perspektywę finansową dopilnować jak zapisana jest zasada partnerstwa i definicje partnerów, co przełoży się później na odpowiednie rozwiązania krajowe.

4. Podsumowanie przeglądu śródkresowego programów w perspektywie 2021-2027

- Prezentacja **Pani Agnieszki Kapciak**, Zastępcy Dyrektora w Departamencie Strategii, MFiPR.

Dyskusja po prezentacji:

Pani Justyna Ochędzan reprezentująca Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Społecznych (WRZOS) podziękowała wszystkim IZ, które uwzględniły głos zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w procesie przeglądu śródkresowego. Zwróciła uwagę na propozycję zmian jakie w niektórych regionach wysuwały organizacje społeczeństwa obywatelskiego w obszarze budowania potencjału, usług społecznych i zdrowotnych. Skierowała prośbę do instytucji, by te głosy były brane pod uwagę.

Pani Emma Toledano-Laredo posumowała tę część spotkania zwracając uwagę na konieczność zmian, wagę nowych priorytetów, a także zachęty finansowe do ich wyboru. Wspominała również o ryzyku związanym z realizacją zasady n+3 i presji, pod którą znajdują się IZ. Zadeklarowała potrzebne wsparcie ze strony instytucji unijnych.

Pani Urszula Romańska podkreśliła współpracę DG EMPL i DG REGIO. Potwierdziła również gotowość do dalszej pracy, by zachować wymagające terminy. Widząc zainteresowanie EFS+ zachęcała do przekazywania pytań i wątpliwości do KE, by móc szybko się do nich ustosunkować.

5. Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności (FBiO) w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO)

- **Pan Mateusz Gaczyński**, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Krajowego Planu Odbudowy, MFiPR

Dyskusja po prezentacji:

Pan Marcin Skwierawski Wicemarszałek Województwa Pomorskiego zapytał, jaka instytucja będzie rozstrzygała, która droga jest podwójnego zastosowania. Czy gotowość cywilna, drogi ewakuacyjne wpisują się w ten katalog.

Pani Justyna Ochędzan z kolei zapytała o rolę społeczeństwa obywatelskiego oraz w jaki sposób było włączone do dialogu w przygotowywaniu nowego funduszu.

Pani Małgorzata Lelińska poprosiła o wyjaśnienie, jak będzie wyglądała szybka ścieżka procedowania

ustawy¹ w praktyce i czy znajdzie się przestrzeń na jej dopracowanie. Drugie pytanie dotyczyło tego jak będzie wdrażany dokument Strategia Inwestycyjna BGK oraz kiedy będzie konsultowana.

Pan Marcin Uchman przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich, burmistrz Cegłowa zwrócił się z pytaniem, czy pożyczki będą miały opcję częściowego umorzenia oraz czy będzie je można łączyć ze środkami krajowymi dystrybuowanymi przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji za pośrednictwem wojewody.

Pan Krzysztof Mrozek reprezentujący Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, zwrócił uwagę, że w spektrum możliwego wsparcia funduszu brakuje inwestycji w rozwiązania ekosystemowe podwójnego zastosowania.

Na pytania zebrane w tej części spotkania odpowiedział **Pan Dyrektor Mateusz Gaczyński**. Przekazał informację, że istnieje wykaz dróg podwójnego wykorzystania, którego gestorem jest Ministerstwo Obrony Narodowej (MON) i Ministerstwo Infrastruktury (MI). Samorządy, przez które takie drogi przebiegają są o tym powiadomione. Jest to informacja niejawną. W celu sprawdzenia, czy droga może znaleźć się na tej liście, należy się skontaktować z MON. Co do dróg ewakuacyjnych jest tu pole do dyskusji. Ważne jest tu również jaki to rodzaj drogi i wykazanie celu obrony ludności cywilnej, a nie jako element infrastruktury drogowej. Odnosząc się do roli organizacji pozarządowych Pan Dyrektor podkreślił, że wszystkie zainteresowane organizacje mogły zgłaszać uwagi do projektu ustawy. Z kolei samorządowcy współpracują z organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony cywilnej. Natomiast biorąc pod uwagę projekty inwestycyjne funduszu nie przewiduje się tutaj roli dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Nie ma natomiast przeszkód dla partnerstwa organizacji NGO z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie szkolenia z obrony cywilnej. Z punktu widzenia tego czym jest fundusz, NGO nie mogą mieć roli we wdrażaniu bezpośrednim, natomiast konsultacyjną tak. Jeśli chodzi o szybką ścieżkę sejmową, nie wiadomo jak szczegółowo będzie wyglądała. Natomiast Pan Marszałek Hołownia zobowiązał się do procedowania projektu ustawy bez zbędnej zwłoki. W zakresie strategii inwestycyjnej BGK szerokie konsultacje społeczne w tym momencie nie są przewidziane. Odnosząc się do pytania dotyczącego pożyczek, poinformował, że będą częściowo umarzalne. Zdiagnozowano około 1,4 mld zł (kwota nie jest ostateczna) na umorzenia dla jednostek samorządu terytorialnego. W polityce inwestycyjnej, w części pożyczkowej będzie to szczegółowo rozpisane. Odpowiedział, że środki FBiO można łączyć z innymi źródłami finansowania. W przypadku rozwiązań systemowych opartych na przyrodzie w zakresie budowania odporności, Pan Dyrektor podziękował za tę uwagę doceniając istotność tej kwestii. Jednak biorąc pod uwagę priorytety inwestycyjne, które są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, takie rozwiązania, w tym schemacie finansowania, nie będą mogły być brane pod uwagę. Natomiast dialog w tym zakresie trwa.

Pan Maciej Kunysz reprezentujący Radę Działalności Pożytku Publicznego (RDPP, Stowarzyszenie EKOSKOP) jak również Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES), zwrócił uwagę na sprzeczności pomiędzy komunikatami z Brukseli i z Warszawy, jeśli chodzi o wykorzystanie zasobów przyrodniczych. Poprosił o ich uspoźnienie. Druga kwestia którą poruszył **Pan Maciej Kunysz** to apel do Rządu, który nie zauważa organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego. Z tego względu nie jest optymistą jeśli chodzi o tego rodzaju programy.

¹ Ustawy o Funduszu Bezpieczeństwa i Obronności

6. Informacja na temat Grupy Zadaniowej ds. Zasad Horyzontalnych w ramach KUP 21-27 oraz jej rekomendacji

- Prezentacja **Pani Karoliny Dreszer-Smalec**, Przewodniczącej Grupy Zadaniowej, Prezeski Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych.

Dyskusja po prezentacji:

Pan Przemysław Żydok reprezentujący Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami oraz Fundację Aktywizacja zwrócił uwagę na dwie kwestie. Po pierwsze brak konkretnej odpowiedzi na rekomendacje Grupy Zadaniowej przedstawione podczas poprzedniego posiedzenia KUP 21-27 (24.10.2024 r.). Po drugie odniósł się do braku zrozumienia IZ, dlaczego środowisko osób z niepełnosprawnościami walczy, by w dokumentach programowych występowała Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami (KPON). Zwrócił uwagę, że KPP jest dokumentem bardzo ogólnym. Natomiast KPON zawiera szczegółowe wskazania dla poszczególnych polityk. Chodzi o to, by KPON znalazła się w dokumentach programowych na nową perspektywę.

Do tej wypowiedzi odniosła się **Pani Renata Calak** Dyrektor Departamentu Strategii w MFiPR, odnotowując, że główna rekomendacja dotycząca powołania podkomitetu została uwzględniona, a podkomitet powołany. Natomiast Grupa Zadaniowa ds. zasad horyzontalnych zakończyła pracę w listopadzie ubiegłego roku. Więc dziś jest pierwsze spotkanie, na którym wszyscy członkowie KUP 21-27 mogą się zapoznać w wynikami jej pracy. Pani Dyrektor zapewniła, że postulaty Grupy są traktowane bardzo poważnie i zostały przeanalizowane. Do rekomendacji również wrócimy w związku z pracami Podkomitetu ds. stosowania KPP.

Pani Minister Monika Sikora potwierdziła termin pierwszego spotkania Podkomitetu (30.10.2025 r.). Natomiast **Pani Urszula Romańska** podziękowała za pracę Grupy i powołanie Podkomitetu.

7. Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) po 2027 i przyszłość Polityki Spójności

- Wystąpienie **Pani Małgorzaty Kałużyńskiej**, Dyrektor Departamentu Ekonomicznego Unii Europejskiej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- Wystąpienie **Pani Renaty Calak**, Dyrektor Departamentu Strategii, MFiPR

Pani Dyrektor Małgorzata Kałużyńska przedstawiła najistotniejsze elementy propozycji Komisji Europejskiej. Dodała również, że treść propozycji nie była zaskoczeniem. Nastąpiła realizacja trendów, które są znane z przeszłości. W tym zmniejszenie udziału polityk traktatowych na rzecz centralnie zarządzanych i zwiększenie roli Komisji Europejskiej. Ważnym elementem propozycji jest wprowadzenie uproszczeń, ograniczenie liczby programów, wykorzystanie doświadczeń KPO (Krajowego Planu Odbudowy) i idei powiązania wydatkowania środków z reformami. Nowością jest na pewno wprowadzenie jednego Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR) i włączenie do niego Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Pani Dyrektor przedstawiła również etapy prac nad propozycjami Komisji Europejskiej.

Dyskusja po prezentacjach:

Pan Maciej Kunysz zwrócił uwagę jak dokumenty zostały przygotowane przez poszczególne Dyrekcje Generalne. Wyraził obawę, czy przez rosnący populizm w niektórych krajach, beneficjenci, mieszkańcy UE nie będą mogli skorzystać z funduszy europejskich. Podkreślił, że dokładnej analizy wymagają hasła pojawiające się w dokumentach, a w szczególności odnoszące się do zasady partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania. Przekazał również wątpliwości pojawiające się na forum EKES tj. dotyczące zmniejszenia budżetu przez płatników netto.

Pan Krzysztof Mrozek docenił otwartość na współpracę strony rządowej z partnerami spoza administracji na tym etapie pracy nad WRF. Także wartość tej dobrej praktyki, rzadko spotykanej wśród innych państw członkowskich. Zachęcił do dalszej systemowej współpracy. Zwrócił uwagę na pewne elementy związane z pracą nad przyszłym budżetem, mianowicie: konieczność wzmacniania roli strategii i planów; zapewnienie spójnych mechanizmów wdrażania i zarządzania wielopoziomowego w krajowych i regionalnych planach; dobrze opisany mechanizm koordynacji na przecięciu państwo/regiony; zwiększenie i wzmocnienie pomocy technicznej; rozszerzenie zasady partnerstwa na cały budżet; nowe zasoby własne.

Pan Jakub Piosik Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, reprezentujący Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, zwrócił się z pytaniem, czy dodatkowe środki dla regionów przygranicznych dotyczą również województw zachodnich, czy tylko Polski wschodniej. Do tego pytania odniosła się **Pani Dyrektor Renata Calak**, informując, że na dodatkowe środki będą mogły liczyć regiony mniej rozwinięte, dystrybucja środków będzie zależała od państwa członkowskiego.

Pan Przemysław Żydok wrócił do tematu KPON. Zwrócił się z apelem do Komisji Europejskiej, polskiego rządu, by powalczyły o KPON i zasadę dostępności. Poprosił również o informację jak procedura będzie teraz wyglądać, jak będzie uwzględniany głos organizacji pozarządowych.

Pan Adam Mikołajczyk Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego reprezentujący Województwo Pomorskie podjął temat wprowadzenia zmian w poziomie dofinansowania tych regionów, które po raz pierwszy przechodzą do kategorii regionów przejściowych (prośba o wyjaśnienie z Komisją Europejską). Druga część wypowiedzi, to apel dotyczący wielopoziomowego zarządzania, jak miałyby wyglądać jego wdrażanie w regionach.

Pan Marcin Uchman poruszył temat związany ze środkami na modernizację i budowę kanalizacji, oczyszczalni ścieków. Jak również podział statystyczny i wsparcie dla biednych gmin w bogatych regionach.

Pani Małgorzata Lelińska wróciła do kwestii zasady partnerstwa i niekorzystnych rozwiązań.

Pani Justyna Nakielska reprezentująca Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych nawiązała między innymi do tematów: mieszkalnictwa, strategii mieszkaniowych, celów klimatycznych (śladu węglowego), czy walki z ubóstwem energetycznym.

Pani Justyna Ochędzan przybliżyła stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) odnoszące się do niskiego poziomu wydatków na cele społeczne i pomoc techniczną, zapewnienia środków na wsparcie partnerów, czy budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Jak również uwzględnienia partnerów przy konsultacji PPKR.

Zarówno **Pani Emma Toledano Laredo** jak i **Pani Urszula Romańska** podsumowały tę część prezentacji.

Pani Dyrektor Renata Calak odniosła się do ram procedowania i przygotowania stanowisk do poszczególnych rozporządzeń.

8. Stan prac nad ŚSRK (średniookresowa strategia rozwoju kraju) do 2035 roku

- Wystąpienie **Pana Jakuba Sawulskiego**, Zastępcy Dyrektora w Departamencie Strategii, MFIPR

Dyskusja po prezentacji:

Pan Dyrektor Adam Mikołajczyk zwrócił uwagę na klarowność i aktualność celów i rezultatów, które chcemy osiągnąć. Zadał również pytanie, czy w przedstawionym planie działań przewiduje się rozdziały regionalne.

Do pytania odniósł się **Pan Dyrektor Jakub Sawulski**. Przede wszystkim podkreślił, że ŚSRK jest początkiem pewnego procesu. Kluczowa jest jej realizacja za pomocą wspomnianych w prezentacji instrumentów. Plan działań nie jest rozpisany aż w takich szczegółach by wskazywał, w których konkretnie miejscach te inwestycje będą realizowane i jaki będzie udział samorządów regionalnych. Strategia jest w trakcie konsultacji społecznych, więc jest jeszcze przestrzeń by o tym porozmawiać.

9. Sprawy różne

Pani Małgorzata Lelińska podjęła temat Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków i zasady konkurencyjności. Zwróciła uwagę na potrzebę przebudowania zasady konkurencyjności i podniosła dwie szczegółowe kwestie:

- konieczność podniesienia progu dla stosowania zasady konkurencyjności – próg wynikający z ustawy Prawo zamówień publicznych (dalej PZP) powinien być progiem odniesienia dla progu w przypadku zasady konkurencyjności, co z kolei wpłynęłoby na szybszą, sprawniejszą realizację projektów i certyfikację środków (zmiany w wytycznych powinny „nadążać” za zmianami w PZP),
- konieczność przebudowy zapisów, tego jak zasada konkurencyjności jest zdefiniowana.

Zdaniem **Przedstawicielki Konfederacji Lewiatan** obecna zasada ogranicza konkurencyjność ponieważ ogranicza liczbę podmiotów, które mogą się tam znaleźć, tylko do takich, które bardzo dobrze poruszają się w ramach zawartych tam szczegółowych zapisów.

Pan Rafał Dymek reprezentujący Fundację Schumana poparł apel Pani Małgorzaty Lelińskiej.

Zgodnie z ustaleniami wyjaśnienia Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy UE MFIPR (DKF MFIPR) zostały przekazane członkom KUP 21-27 wraz z materiałami z posiedzenia.

10. Podsumowanie

Spotkanie zakończyła **Pani Monika Sikora**, Podsekretarz Stanu w MFIPR. Posumowała wydarzenie dziękując uczestnikom i uczestniczkom za kilka godzin intensywnego spotkania, podczas którego udało się omówić wiele ważnych kwestii. Duża liczba pytań wskazywała na szczególne

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

zainteresowanie Funduszem Bezpieczeństwa i Obronności jak i nowymi Wieloletnimi Ramami Finansowymi i przyszłością Polityki Spójności. Pojawiły się również nowe pomysły, co zdaniem Pani Minister jest dobrym sygnałem dla Komisji Europejskiej, że członkowie KUP 21-27 są aktywni i stale gotowi do współpracy.

Pani Emma Toledano-Laredo podkreśliła, że zostajemy z pracą domową na najbliższe dni i miesiące. Doceniła średniookresową strategię rozwoju kraju, która pojawiła się w bardzo odpowiednim momencie. Zwróciła uwagę na to, by zapewnić wdrażanie programów na odpowiednim poziomie oraz sprostać wyzwaniom związanym z przeglądem śródkresowym. **Pani Urszula Romańska** podziękowała za ciekawe dyskusje i prezentacje. Zwróciła uwagę na podróż od stanu wdrażania, poprzez prace podgrup, zespołów, po plany na długofalowy rozwój kraju. Dodała, że dużo wspólnej pracy przed nami, w tym kontynuacja przeglądu śródkresowego oraz zapewnienie pełnego i skutecznego wykorzystania wsparcia unijnego.